

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 401/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik
-----------------	-----------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 listopada 2022 r. w Krakowie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa - Nadleśniczego Nadleśnictwa P.

przeciwko (...) S.A w K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 13 stycznia 2021 r., sygn. akt I C 1211/20

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu brzmienie:

„I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A w K. na rzecz powoda Skarbu Państwa - Nadleśniczego Nadleśnictwa P. kwotę 1.657,40 zł (jeden tysiąc sześćset pięćdziesiąt siedem złotych i czterdzieści groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie

od dnia 3 lipca 2018 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 18.629,28 zł (osiemnaście tysięcy sześćset dwadzieścia dziewięć złotych i dwadzieścia osiem groszy);

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. nie obciąża strony powodowej kosztami procesu;

IV. nakazuje ściągnąć od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 1.015 zł (jeden tysiąc piętnaście złotych) tytułem kosztów sądowych.”

2. oddala apelację w pozostałym zakresie,

3. nie obciąża strony powodowej kosztami postępowania apelacyjnego.

SSA Józef Wąsik

Sygn. akt I A Ca 401/21

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 13 stycznia 2021r Sąd Okręgowy w Krakowie orzekł, że:

I. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz strony powodowej Skarbu Państwa - Nadleśniczego Nadleśnictwa P. kwotę 174.404,84 zł (sto siedemdziesiąt cztery tysiące czterysta cztery złote osiemdziesiąt cztery grosze):

- z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od kwoty 172.747,44 zł (sto siedemdziesiąt dwa złote siedemset czterdzieści siedem złotych czterdzieści cztery grosze) od dnia 3 lipca 2018 roku do dnia zapłaty,

- z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 1.657,40 zł (tysiąc sześćset pięćdziesiąt siedem złotych czterdzieści groszy) od dnia 3 lipca 2018 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

III. nakazuje ściągnąć od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 8.721 zł (osiem tysięcy siedemset dwadzieścia jeden złotych) tytułem opłaty od pozwu, od której uiszczenia strona powodowa była zwolniona.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 września 2012 roku pomiędzy (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w K. a Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w K. zawarte zostało porozumienie w sprawie obciążenia służebnością przesyłu nieruchomości Skarbu Państwa, pozostających w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, zajętych pod urządzenia elektroenergetyczne należące do T. oraz rozliczenia wynagrodzenia za dotychczasowe korzystanie z nieruchomości. W porozumieniu ustalono, że w zakresie wynagrodzenia z tytułu służebności przesyłu stosuje się art. 39a ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (pkt 12). W przypadku, gdy właściwy organ podatkowy wyda decyzję administracyjną od której przysługują zwyczajne środki odwoławcze, obciążającą Nadleśnictwo inną wartością podatku od nieruchomości niż podatek leśny, Nadleśnictwo poinformuje T. o tym fakcie niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 3 dni od daty jej doręczenia. T. w terminie kolejnych 4 dni przekaze swoje stanowisko, co do wniesienia środka odwoławczego, które jest wiążące dla Nadleśnictwa.

W wykonaniu powyższego porozumienia strony zawarły w dniu 19 września 2014 roku w Kancelarii Notarialnej w N. cztery umowy w formie aktu notarialnego oznaczone numerami: rep.(...). Na mocy zawartych umów Nadleśniczy Nadleśnictwa P. ustanowił odpłatnie, na czas nieoznaczony, służebność przesyłu na szczegółowo wymienionych w umowie nieruchomościach. W § 6 każdej z tych umów stwierdzono, że zgodnie z art. 39a ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o lasach, z tytułu ustanowienia prawa służebności przesyłu, strona pozwana zobowiązana jest do uiszczania na rzecz strony powodowej wynagrodzenia, obliczanego corocznie w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat ponoszonych przez stronę powodową od części nieruchomości, z której korzystanie jest ograniczone w związku z wykonywaniem prawa służebności obciążeniem tą służebnością, płatnego za każdy rok w terminie do dnia 30 czerwca z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności. Do ustalonego wynagrodzenia zostanie doliczony podatek od towarów i usług w wysokości obowiązującej w dniu wystawienia faktury VAT, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie. Strona powodowa zobowiązała się w terminie do dnia 31 maja każdego roku przekazać stronie pozwanej dokumenty stanowiące podstawę obliczenia wynagrodzenia wraz ze wskazaniem jego wysokości oraz wystawić fakturę VAT. Uchybienie terminowi przekazania wymienionych dokumentów stanowi podstawę do proporcjonalnego wydłużenia terminu zapłaty wynagrodzenia. W przypadku, gdy właściwy organ podatkowy wyda decyzję administracyjną, od której przysługują zwyczajne środki odwoławcze, obciążającą stronę powodową inną wartością podatku, strona powodowa poinformuje stronę pozwaną o tym fakcie

niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie trzech dni od daty jej doręczenia. Wraz z informacją strona powodowa przekaże potwierdzony przez Nadleśniczego Nadleśnictwa P. za zgodność z oryginałem, odpis decyzji zmieniającej wartość podatku. W terminie czterech kolejnych dni strona pozwana przekaże stronie powodowej swoje stanowisko, co do wniesienia środka odwoławczego od decyzji zmieniającej wartości podatku. Stanowisko strony pozwanej jest wiążące dla strony powodowej. W przypadku wydania przez organ podatkowy decyzji ostatecznej lub objętej rygiorem natychmiastowej wykonalności, zmieniającej wysokość zapłaconego podatku od gruntów, na których usytuowane są sieci i urządzenia elektroenergetyczne, będące własnością strony pozwanej, ta ostatnia zobowiązuje się do wyrównania stronie powodowej kwoty zapłaconego podatku za okres ustalony decyzją organu, w terminie 30 dni od dnia powiadomienia na piśmie przez stronę powodową o tym fakcie. Strona powodowa jest zobowiązana do załączenia, potwierdzonej przez Nadleśniczego za zgodność z oryginałem, kopii decyzji. Podstawą do wyrównania zapłaconego przez Nadleśnictwo podatku będzie wystawienie i doręczenie faktury VAT.

Dyrektor Generalny Lasów Państwowych pismem z 8 stycznia 2018 roku przekazał Regionalnym Dyrekcjom Lasów Państwowych informację, że w świetle orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego, grunty zajęte pod linie przesyłowe energii elektrycznej powinny być kwalifikowane jako grunty służące do prowadzenia działalności gospodarczej, a więc i opodatkowane podatkiem od nieruchomości.

Dowód: pismo z 8 stycznia 2018 roku (k. 148), deklaracje na podatek od nieruchomości za rok 2018 (k. 155 – 184)

W gminie Uzdrowskiej M. stawka podatku od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków za rok 2018 wyniosła 0,85 zł/m². Powierzchnia gruntów zajęta pod linie energetyczne wynosi 8,0954 ha. W konsekwencji, kwota podatku do zapłaty w odniesieniu do gruntów objętych umową służebności wyniosła 68.810,90 zł (kwota zapłacona - 68.811 zł). W gminie P. stawka podatku od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków za rok 2018 wyniosła 0,86 zł/m². Powierzchnia gruntów zajęta pod linie energetyczne wynosi 5,8753 ha. W konsekwencji, kwota podatku do zapłaty w odniesieniu do gruntów objętych umową służebności wyniosła 50.527,58 złotych (kwota zapłacona - 50.528 zł). W gminie R. stawka podatku od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków za rok 2018 wyniosła 0,88 zł/m². Powierzchnia gruntów zajęta pod linie energetyczne wynosi 0,7468 ha. W konsekwencji, kwota podatku do zapłaty w odniesieniu do gruntów objętych umową służebności wyniosła 6.571,84 złote (kwota zapłacona - 6.572 zł). W gminie S. stawka podatku od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków za rok 2018 wyniosła 0,84 zł/m². Powierzchnia gruntów zajęta pod linie energetyczne wynosi 0,0980 ha. W konsekwencji, kwota podatku do zapłaty w odniesieniu do gruntów objętych umową służebności wyniosła 823,20 złote (kwota zapłacona – 823 zł).

Wykazane przez Nadleśnictwo P. w deklaracjach podatkowych w podatku od nieruchomości za rok 2018 kwoty tego podatku zostały w całości uregulowane przez Burmistrza Miasta i Gminy Uzdrowskiej M., Burmistrza Miasta i Gminy P., Gminy R., Burmistrza Miasta i Gminy S..

Strona powodowa wystawiła w dniu 21 maja 2018 r. faktury VAT nr (...) na kwoty odpowiednio 155.882,23 zł brutto oraz 19.135,79 zł brutto z terminem zapłaty do dnia 30 czerwca 2018 r. Strona pozwana uznała roszczenie jedynie co do kwoty bezspornej, tj. co do 1.766,66 złotych netto i 79,34 złotych netto, oświadczając, że nie zrealizuje płatności w podanej w fakturach wysokości. W dniu 2 lipca 2018 r. pozwana dokonała wpłaty na rzecz powoda kwoty 2.172,99 zł tytułem należności z faktury nr (...) oraz 97,59 zł tytułem należności z faktury nr (...).

Dowód: faktura VAT nr (...) (k. 239), faktura VAT nr (...) (k. 240), pismo strony pozwanej z dnia 13 czerwca 2018 r. (k. 244- 247), potwierdzenie dokonania przelewu (k. 248 – 250), potwierdzenie przelewu (k. 248, 249)

Strona powodowa pismami z dnia 2 sierpnia 2018 r. i 24 września 2018 r. wezwała stronę pozwaną do zapłaty pozostałej części należności z faktur.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów załączonych do akt sprawy, których autentyczność i wiarygodność nie została zakwestionowana przez żadną ze stron oraz nie budziła wątpliwości Sądu.

Sąd pominął na zasadzie art. 235²§ 1 pkt 2 k.p.c. dowód z zeznań świadka R. W., zgłoszony na okoliczność intencji stron zawierających umowę oraz intencji stron co do opodatkowania gruntów podatkiem leśnym (k. 336), uznając, że powyższa okoliczność nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Należy w szczególności zaznaczyć, że intencja stron przy zawieraniu umowy co do opodatkowania gruntów podatkiem leśnym pozostaje bez znaczenia dla tego jak w okresie późniejszym kształtuje się orzecznictwo i praktyka, jeżeli chodzi o deklarowane stawki podatku od gruntów. Sąd pominął na zasadzie art. 235²§ 1 pkt 2 k.p.c. dowód z zeznań świadka W. R., uznając, że częściowo dotyczy on okoliczności bezspornych pomiędzy stronami, zaś w odniesieniu do faktu poniesienia przez stronę powodową należności podatkowych został on wykazany innymi dokumentami. Dowód z opinii biegłego został zgłoszony przez stronę pozwaną wyłącznie na wypadek kwestionowania przez stronę powodową, że na nieruchomości jest lub może być prowadzona gospodarka leśna, co nie było kwestionowane przez stronę powodową.

Sąd przeprowadził następujące rozważania prawne:

Zgodnie z art. 305¹ k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

W dniu 7 września 2012 r. pomiędzy (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w K. a Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w K. zawarte zostało porozumienie w sprawie obciążenia służebnością przesyłu nieruchomości Skarbu Państwa, pozostających w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, zajętych pod urządzenia elektroenergetyczne należące do T. oraz rozliczenia wynagrodzenia za dotychczasowe korzystanie z nieruchomości. W pkt 12 porozumienia ustalono, że w zakresie wynagrodzenia z tytułu służebności przesyłu stosuje się art. 39a ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach. Przepis ten stanowi, że wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej ustala się w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat ponoszonych przez Lasy Państwowe od części nieruchomości, z której korzystanie jest ograniczone w związku z obciążeniem tą służebnością.

Analogiczna regulacja ujęta została w umowach zawartych w dniu 19 września 2014 roku w Kancelarii Notarialnej w N. w formie aktu notarialnego, oznaczonych numerami: rep. (...). Na mocy zawartych umów Nadleśniczy Nadleśnictwa P. ustanowił odpłatnie, na czas nieoznaczony, służebność przesyłu na szczegółowo wymienionych w umowach nieruchomościach. W § 6 ust. 1 każdej z tych umów stwierdzono, że zgodnie z art. 39a ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o lasach, z tytułu ustanowienia służebności przesyłu strona pozwana zobowiązana jest do uiszczania na rzecz strony powodowej wynagrodzenia, obliczanego corocznie w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat ponoszonych przez Nadleśnictwo od części nieruchomości, z której korzystanie jest ograniczone w związku z wykonywaniem prawa służebności obciążeniem tą służebnością, płatnego za każdy rok w terminie do dnia 30 czerwca z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności. W § 6 ust. 4 umów zastrzeżono zaś, że w przypadku, gdy właściwy organ podatkowy wyda decyzję administracyjną, od której przysługują zwyczajne środki odwoławcze, obciążającą stronę powodową inną wartością podatku, strona pozwana powinna być o tym poinformowana, aby zdecydować o wniesieniu ewentualnego środka zaskarżenia.

W ocenie sądu, w kontekście całokształtu okoliczności sprawy przyjąć należy, że § 6 ust. 4 odnosił się tylko i wyłącznie do takiej sytuacji, w której doszłoby do korekty zeznania podatkowego i wysokości podatku ustalonej przez płatnika, którym była w tym wypadku strona powodowa, gdyż w takiej sytuacji doszłoby do wydania decyzji ustalającej wysokość (a w konsekwencji i rodzaj) należnego podatku. Omawiany zapis umowy nie dotyczy natomiast sytuacji, kiedy strona powodowa złożyłaby deklarację podatkową, deklarując stawkę inną, wyższą niż stawka właściwa dla gruntów niezwiązanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, zaś taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. W przekonaniu sądu zapis § 6 ust. 4 umowy należy rozumieć jako swego rodzaju zabezpieczenie na

wypadek, gdyby doszło już do zapłaty podatku przez stronę powodową, wystawienia faktury VAT na taką kwotę oraz zwrotu równowartości zapłaconego podatku przez stronę pozwaną, zaś następnie organ podatkowy dokonałby korekty wysokości tego podatku, co mogłoby prowadzić do wystąpienia strony powodowej z żądaniem stosownego uzupełnienia wynagrodzenia z tytułu służebności przesyłu. W takiej zatem sytuacji strony umowy pozostawiły do wyłącznego uznania spółki (...) wniesienie środka odwoławczego od decyzji zmieniającej wartości podatku, przy czym decyzja spółki miała być wiążąca dla strony powodowej. W stanie faktycznym niniejszej sprawy taka sytuacja nie miała miejsca. To bowiem strona powodowa, składając deklarację podatkową, zadeklarowała inną wysokość podatku, w jej przekonaniu właściwą. Przeważała strona powodowa, oparta na analizie aktualnego orzecznictwa sądowniczo-administracyjnego, stanowiła działanie zgodne z interesem Skarbu Państwa, które miało na celu uniknięcie ryzyka poniesienia odpowiedzialności za odsetki w razie zwłoki z zapłatą odpowiedniej stawki podatku. Podjęte działanie musi zatem zostać uznane za usprawiedliwione. Ponadto, warto zauważyć, że w spornych zapisach umownych mowa jest jedynie o „wartości podatków i opłat ponoszonych przez Nadleśnictwo”, bez sprecyzowania rodzaju uiszczanego podatku. Oznacza to, że zapis umowy może odnosić się zarówno do podatku rolnego jak i od nieruchomości. Co więcej, rodzaju podatku nie określa także przytoczony wyżej art. 39a ustawy o lasach. Rozstrzygając niniejszy spór, sąd miał na uwadze także art. 65 § 2 k.c., zgodnie z którym, w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Zamiarem stron było niewątpliwie obciążenie spółki (...) obowiązkiem zapłaty wynagrodzenia z tytułu służebności przesyłu w kwocie odpowiadającej rzeczywistej wysokości podatków i opłat poniesionych przez stronę powodową. Oczywistym jest także, że zarówno orzecznictwo sądów, praktyka organów podatkowych jak i ustawodawstwo podlega nieustannym zmianom i nie można oczekiwać, że wykonywanie zawartych umów będzie prowadziło do działań niezgodnych z obowiązującym prawem. Strony umowy musiały liczyć się z tym, że prawo podatkowe jest szczególną dziedziną, która regulowana jest nie tylko Ordynacją podatkową i innymi ustawami szczególnymi, ale także prawem karnym skarbowym. Trudno zatem przyjąć punkt widzenia strony pozwanej, że umowa wymagała od strony powodowej postępowania niezgodnego z prawem.

Ustosunkowując się natomiast do samej interpretacji przepisów prawa podatkowego w zakresie rozstrzygnięcia kwestii, jaki podatek płatnik miał obowiązek zadeklarować od nieruchomości, na której zlokalizowane są urządzenia elektroenergetyczne należącego do przedsiębiorstwa energetycznego, podzielić należy pogląd prawny wyrażony w prawomocnym wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 22 października 2018 r., sygn. akt II FSK 1847/18, zgodnie z którym opodatkowanie podatkiem leśnym wyłącza już prowadzenie jakiejkolwiek działalności gospodarczej na nieruchomości podlegającej opodatkowaniu. Jak trafnie zauważył NSA, przez pojęcie gruntów "zajętych" na prowadzenie działalności gospodarczej, należy rozumieć faktyczne wykonywanie konkretnych czynności, działań na gruncie, powodujących dokonanie zamierzonych celów lub osiągnięcie konkretnego rezultatu, związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Spółki energetyczne, prowadząc działalność w zakresie przesyłu energii elektrycznej, wykorzystują w sposób trwały dla potrzeb tej działalności pasy techniczne pod napowietrznymi liniami energetycznymi, które zostały wytyczone w związku z przebiegającymi przez las liniami energetycznymi i które są niezbędne do prowadzenia przesyłu energii; ponadto spółki te jako operatorzy są zobowiązane utrzymywać wskazane grunty w sposób umożliwiający bezpieczne i bezawaryjne funkcjonowanie linii napowietrznych, przy uwzględnieniu szeregu przepisów prawa regulujących m.in. kwestie bezpieczeństwa, funkcjonowania i posadowienia linii energetycznych. Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił, że działalność w zakresie przesyłu energii elektrycznej prowadzona jest w sposób ciągły, a grunty pod liniami energetycznymi są wykorzystywane w tej działalności w sposób trwały i nie może być na nich prowadzona planowa działalność leśna – jakkolwiek grunty objęte służebnością przesyłu znajdują się w granicach lasu i przynależą do jego ekosystemu, to nie mogą być opodatkowane podatkiem leśnym, gdyż są zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie przesyłu energii elektrycznej. Zatem stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, grunty pod liniami energetycznymi objęte służebnością przesyłu opodatkowane są, zdaniem NSA, podatkiem od nieruchomości, przy zastosowaniu stawki tego podatku właściwej dla gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy).

Odnosząc się zaś do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu uchwalenia ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o podatku rolnym, ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz ustawy o podatku leśnym, to należy mieć

na uwadze, że powołana zmiana weszła w życie z dniem 1 stycznia 2019 roku, a więc zgodnie z zasadą *lex retro non agit* nie może mieć zastosowania do stanu faktycznego niniejszej sprawy (która dotyczy podatku za rok 2018). W ocenie sądu, powoływanie się na nowelizacje prawa dokonywane przez ustawodawcę, jak również na uzasadnienie projektu ustawy, nie może zniweczyć bogatego dorobku orzecznictwa dotyczącego tej problematyki, dokonanego w odniesieniu do brzmienia przepisów sprzed nowelizacji. Podkreślić należy, iż tożsamy problem prawny, jak w sprawie rozpoznanej, był już przedmiotem rozważań Naczelnego Sądu Administracyjnego w wielu wyrokach, w tym m.in.: z 9 czerwca 2016 r., II FSK 1156/14, II FSK 1157/14 i II FSK 1238/14; z 17 czerwca 2016 r., II FSK 1315/14, II FSK 1391/14, II FSK 1392/14 i II FSK 1387/14; z 4 lipca 2017 r., II FSK 1541/15; z 11 sierpnia 2017 r., II FSK 2177/15; z 15 listopada 2017 r., II FSK 795/07; z 22 października 2018 r., II FSK 1844/18; z 20 sierpnia 2019 r., II FSK 1445/19.; z 24 września 2019 r. II FSK 1368/19. W orzeczeniach tych stwierdzono, że grunty leśne, nad którymi przebiegają linie elektroenergetyczne, są zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie przesyłu energii przez przedsiębiorstwo energetyczne, co skutkuje ich opodatkowaniem podatkiem od nieruchomości, a konstatacji takiej nie stoi na przeszkodzie możliwość prowadzenia na tych gruntach, w ograniczonym zakresie, określonych czynności w ramach działalności leśnej. Uznać zatem należy, iż strona powodowa jako płatnik złożyła deklaracje podatkowe zgodnie z obowiązującymi przepisami, aktualnym i jednolitym orzecznictwem, działając w dobrej wierze. Podatek za rok 2018 został uiszczony, zaś podatek od towarów i usług odprowadzony, a zatem na mocy zapisu § 6 ust. 1 przedmiotowych umów ustanawiających służebność przesyłu strona pozwana zobowiązana jest zapłacić na rzecz strony powodowej wynagrodzenie odpowiadające tej kwocie. Przyjęcie odmiennego punktu widzenia doprowadziłoby natomiast do niemożliwej do zaakceptowania sytuacji, w której strona powodowa byłaby ograniczona w korzystaniu z nieruchomości wobec ustanowienia służebności, zapłaciła wyższy podatek od nieruchomości tylko dlatego, że taka służebność została ustanowiona, a następnie - wbrew zapisom umowy - nie otrzymałaby równowartości zapłaconego podatku.

Mając na uwadze powyższe Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 174.404,84 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od kwoty 172.747,44 zł od dnia 3 lipca 2018 roku do dnia zapłaty, oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 1.657,40 zł od dnia 3 lipca 2018 roku do dnia zapłaty. Zauważyć należy, iż zgodnie z zawartymi umowami strona pozwana miała obowiązek wypłacić wynagrodzenie do 30 czerwca 2018 roku (taki termin płatności wskazano również w obu fakturach). Wobec braku spełnienia świadczenia stało się ono wymagalne z dniem 2 lipca 2018 roku, zaś odsetki od zasądzonej kwoty naliczane być winny od dnia następnego, tj. 3 lipca 2018r. Sąd uznał przy tym za zasadne zasądzenie, zgodnie z żądaniem pozwu, odsetek w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 172.747,44 zł, zważywszy, że zgodnie z art. 2 ustawy z 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych, przepisy tej ustawy stosuje się do transakcji handlowej, której stronami są przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z 6 marca 2018 roku Prawo przedsiębiorców. W myśl art. 4 pkt. 1 ustawy transakcja handlowa oznacza umowę, której przedmiotem jest odpłatna dostawa towaru lub odpłatne świadczenie usługi, jeżeli strony zawierają ją w związku z wykonywaną działalnością. W ocenie Sądu, w stanie faktycznym niniejszej sprawy doszło do świadczenia usługi polegającej na czasowym oddaniu rzeczy do korzystania. Była to także usługa odpłatna, skoro stronie powodowej należne jest wynagrodzenie. Przedsiębiorcą, zgodnie z ww. ustawą, zaś jest ten, kto podejmuje działalność gospodarczą, która w założeniu ma charakter zarobkowy. Nie ulega wątpliwości, że linie przesyłowe są związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, co zresztą było jednym z głównych punktów spornych w niniejszej sprawie. Uznanie prawdziwości tego poglądu musiało więc konsekwentnie skutkować zasądzeniem odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych. Zgodnie zatem z art. 7 ust. 1 ww. ustawy Sąd zasądził odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych od należności głównej w wysokości 172.747,44 złotych, od pozostałej zaś kwoty, tj. od 1.657,40 złotych, odsetki ustawowe za opóźnienie.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono jak w punkcie II sentencji w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. oraz art. 98 § 1¹ k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik procesu. Na kwotę zasądzonych od strony pozwanej, jako strony przegrywającej, na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej

kosztów postępowania złożyła się kwota 5.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (§ 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie). Kwota kosztów procesu zasądzona została wraz z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi za czas od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Apelację od tego w wyroku (w całości) wniósł pozwany, zarzucając:

1) naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj.:

a) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. gdyż strona powodowa w żaden sposób nie wykazała, że złożone przez nią deklaracje podatkowe dotyczyły nieruchomości, które zostały objęte umowami o ustanowienie służebności przesyłu zawartymi ze stroną pozwaną,

b) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. polegające na błędnym założeniu, że strony nie miały zgodnego zamiaru, aby grunty pod liniami energetycznymi były opodatkowane podatkiem leśnym,

c) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. polegające na błędnym założeniu, że złożenie deklaracji podatkowej w stawce podatku leśnego pod liniami elektroenergetycznymi było sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa, a strona powodowa złożyła deklarację działając w dobrej wierze,

d) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że strona powodowa była zobowiązana do zapłaty podatku od zajętej przez stronę pozwaną części nieruchomości w wyższej niż dotychczas kwocie, przy czym strona powodowa miała działać w dobrej wierze i zgodnie z zasadami współżycia społecznego,

e) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. polegające na przyjęciu, że stronie powodowej przysługuje roszczenie o zapłatę do strony pozwanej powstałe na skutek usankcjonowania jej uprawnienia do dokonania samoopodatkowania podatkiem od nieruchomości w miejsce podatku leśnego,

f) wadliwą interpretację porozumienia z 14 grudnia 2011 r., wzorca umowy stanowiącego załącznik do porozumienia, w szczególności § 6 ust. 1 i ust. 2 właściwych aktów notarialnych stanowiących umowy o ustanowieniu służebności przesyłu oraz § 6 ust. 4 i § 8 ust. 1 poprzez usankcjonowanie prawa strony powodowej do jednostronnej zmiany pierwotnie ustalonego rodzaju podatku, a w konsekwencji jego wysokości, pomimo braku umocowania w porozumieniu i umowach do takiego działania,

g) art. 235² § 1 pkt 2 i pkt 3 k.p.c. poprzez bezzasadne oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka R. W.,

h) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez uznanie prawa strony powodowej do jednostronnej zmiany pierwotnie ustalonej wysokości wynagrodzenia,

i) art. 229 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. poprzez pominięcie okoliczności, że na gruntach pod liniami elektroenergetycznymi prowadzona była gospodarka leśna, umożliwiającą stronie powodowej pobieranie pożytków z tych gruntów,

j) art. 316 k.p.c. poprzez błędną interpretację przez Sąd I instancji zmienionego stanu prawnego wynikającego z nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o podatku rolnym, ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz ustawy o podatku leśnym oraz błędną interpretację treści ww. nowelizacji,

naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 87 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. poprzez przyjęcie, że składanie przez stronę powodową deklaracji podatkowych sprzecznych z linią orzeczniczą sądów administracyjnych jest tożsame ze

składaniem deklaracji sprzecznych z obowiązującym prawem, w sytuacji, gdy źródła prawa zostały enumeratywnie wymienione w Konstytucji RP,

b) naruszenie art. 353¹ k.c. w zw. z art. 354 § 1 i § 2 k.c. i art. 5 k.c. poprzez uwzględnienie roszczenia i nakazanie stronie pozwanej wykonania zobowiązania sprzecznego z jego celem społeczno - gospodarczym, zasadami współzycia społecznego i ustalonym zwyczajem, przy jednoczesnym ustaleniu, że strona powodowa działała w dobrej wierze,

c) naruszenie art. 357¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy było to konieczne z uwagi na nadzwyczajną zmianę stosunków grożącą stronie pozwanej rażąco stratą, czego strony nie przewidywały przy zawarciu umowy, a co po rozważeniu interesów stron jest zgodne z zasadami współzycia społecznego,

d) błędne zastosowanie art. 65 § 2 k.c. poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że interpretacja treści umowy, w oparciu o którą strona powodowa powinna wystawić fakturę zgodnie z ustalonym zwyczajem w wysokości wynikającej z deklaracji na podatek leśny stanowiłoby działanie sprzeczne z obowiązującym prawem, w sytuacji, gdy działanie odmienne powoduje naruszenie zasady równości stron stosunku prawnego, naruszenie zasady ekwiwalentności świadczeń, naruszenie zasad współzycia społecznego oraz uzależnienie wysokości wynagrodzenia wyłącznie od decyzji wierzyciela,

e) naruszenie art. 58 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że dopuszczalna jest interpretacja umowy, zgodnie z którą wysokość zadeklarowanego podatku bez względu na poprawność złożenia deklaracji automatycznie wyznacza wysokość wynagrodzenia netto z umowy, podczas gdy interpretacja taka prowadzi do naruszenia zasady równości stron, zasad współzycia społecznego i eliminuje możliwość jakiegokolwiek wpływu dłużnika na ostateczną wysokość wynagrodzenia umownego oraz prawidłowości opodatkowania, co zostało zagwarantowane dłużnikowi (stronie pozwanej) w zawartej z wierzycielem (stroną powodową) umowie,

f) naruszenie art. 487 § 2 k.c. poprzez naruszenie zasady ekwiwalentności świadczeń z uwagi na uznanie roszczenia w wysokości nieadekwatnej do świadczenia drugiej strony,

g) naruszenie art. 2 ust. 2 w zw. z art. 1a ust. 1 pkt 4 i 7 oraz ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, a także art. 1 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym poprzez błędną wykładnię i nieprawidłowe przyjęcie, że w każdym przypadku, niezależnie od rzeczywistego sposobu użytkowania, grunty pod powietrznymi liniami energetycznymi w obrębie tzw. pasów technicznych, z uwagi na ciężące na pozwanym przedsiębiorcy przesyłowym obowiązki dotyczące utrzymania wskazanych gruntów w sposób umożliwiający bezpieczne i bezawaryjne funkcjonowanie linii napowietrznych, należy kwalifikować jako zajęte na wykonywania działalności gospodarczej, podczas gdy prawidłowa wykładnia tych przepisów prowadzi do wniosku, że o zajęciu gruntu na wykonywanie działalności gospodarczej można mówić dopiero wtedy, gdy wykonywanie działalności gospodarczej wyklucza całkowicie prowadzenie na danym obszarze gospodarki leśnej,

h) naruszenie art. 2, art. 4 pkt 1 i art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych poprzez przyjęcie, że strona powodowa uprawniona jest do żądania od strony pozwanej odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, w sytuacji, gdy nie zostały spełnione przesłanki uzasadniające zasądzenie tego rodzaju odsetek, a zawarcia umów o ustanowienie służebności przesyłu nie sposób traktować jako świadczenia usług będącego transakcją handlową w rozumieniu ww. ustawy.

Na tej podstawie wniosła o zmianę wyroku przez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

W piśmie z 30 maja 2022r powód wniósł o dopuszczenie dowodu z:

1) potwierdzenia przelewu z dnia 30 czerwca 2021 roku dokonanego przez pozwanego na rzecz powoda tytułem faktury VAT (...);

2) potwierdzenia przelewu z dnia 30 czerwca 2021 roku dokonanego przez pozwanego na rzecz powoda tytułem faktury VAT (...)

3) potwierdzenia przelewu z dnia 30 czerwca 2021 roku dokonanego przez pozwanego na rzecz powoda tytułem odsetek za okres od 30 czerwca 2018 roku do 30 czerwca 2021 roku

– na fakt zaspokojenia przez powoda roszczenia głównego w kwocie 172 747,44 zł i odsetek ustawowych za opóźnienie.

Powód mimo otrzymanej zapłaty powód podtrzymał żądanie pozwu w całości zwracając uwagę, że zapłata jest jedynie częściowa, gdyż nie obejmuje różnicy pomiędzy odsetkami ustawowymi w transakcjach handlowych a odsetkami za opóźnienie oraz rekompensaty za dochodzenie należności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona, niemniej z uwagi na dokonaną przez pozwanego zapłatę wyrok uległ zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Na wstępie wskazać należy, że Sąd Apelacyjny rozpoznał sprawę na posiedzeniu niejawnym. Żadna ze stron nie złożyła wiążącego wniosku o przeprowadzenie rozprawy z art. 374 k.p.c, natomiast w ocenie Sądu w sprawie nie ujawniły się żadne okoliczności, które przemawiałyby za koniecznością jej wyznaczenia. Nadto, zgodnie z obowiązującym od dnia 2 lipca 2021 r. art. 15zżs(1)ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021.1090), w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach rozpoznawanych według przepisów kodeksu postępowania cywilnego w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego. Zasada ta, zgodnie z art. 6 powołanej ustawy z dnia 28 maja 2021r. znajduje zastosowanie do wszystkich spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie. Taki stan prawny, zważywszy na datę wydania niniejszego orzeczenia, uzasadniał rozpoznanie przedmiotowej sprawy w składzie jednego sędziego.

Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne oraz trafnie zastosował przepisy prawa procesowego i materialnego.

Sąd Apelacyjny dodatkowo ustalił na podstawie:

1) potwierdzenia przelewu z dnia 30 czerwca 2021 roku dokonanego przez pozwanego na rzecz powoda tytułem faktury VAT (...) kwoty 153.709,24 zł;

2) potwierdzenia przelewu z dnia 30 czerwca 2021 roku dokonanego przez pozwanego na rzecz powoda tytułem faktury VAT (...) kwoty 19.038,20 zł,

3) potwierdzenia przelewu z dnia 30 czerwca 2021 roku dokonanego przez pozwanego na rzecz powoda tytułem odsetek za okres od 30 czerwca 2018 roku do 30 czerwca 2021 roku w kwocie 33.318,01 zł

– na fakt zaspokojenia przez powoda roszczenia głównego w kwocie 172 747,44 zł i odsetek ustawowych za opóźnienie.

Suma należnych odsetek w transakcjach handlowych od obydwu faktur wynosi 51.947,44 zł. Wobec zapłacenia kwoty 33.318,01 zł , do zapłaty pozostała kwota 18.629,28 zł, którą zasądzono.

Nadto powodowi należy się kwota 1.657,40 zł tytułem rekompensaty za dochodzenie należności (5 x równowartość 100 euro). Wysokość tej kwoty ta nie była sporna.

Podkreślenia wymaga to, że obowiązek rozpoznania sprawy w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.), oznacza związanie sądu odwoławczego zarzutami prawa procesowego (tak Sąd Najwyższy m.in. w uchwale z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07), za wyjątkiem tego rodzaju naruszeń, które skutkują nieważnością postępowania. Nie dostrzegając ich wystąpienia w niniejszej sprawie, a nadto akceptując argumentację materialnoprawną Sądu I instancji, jak również poczynione przez ten Sąd ustalenia faktyczne, poprzedzone niewadliwą oceną przeprowadzonych w sprawie dowodów, zadość wymogowi konstrukcyjnemu niniejszego uzasadnienia czyni odwołanie się do tej argumentacji, bez potrzeby jej powielania. Jak słusznie bowiem wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 września 2015 r., I UK 431/14, zakres odpowiedniego zastosowania art. 328 § 2 k.p.c. w postępowaniu przed sądem drugiej instancji (art. 391 § 1 k.p.c.) zależy od treści wydanego orzeczenia oraz, w dużym stopniu, od przebiegu postępowania apelacyjnego (np. tego, czy przed sądem apelacyjnym były przeprowadzane dowody), a także od działań procesowych podjętych przez sąd odwoławczy, dyktowanych rodzajem zarzutów apelacyjnych oraz limitowanych granicami wniosków apelacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2005 r., IV CK 202/05, niepubl.). W przypadku, gdy sąd odwoławczy, oddalając apelację, orzeka, jak w niniejszej sprawie, na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, nie musi powtarzać dokonanych już wcześniej ustaleń i ich motywów. Wystarczy stwierdzenie, że przyjmuje je za własne. Także jeżeli sąd drugiej instancji podziela ocenę prawną, jakiej dokonał sąd pierwszej instancji, i uznaje ją za wyczerpującą, wystarczy stwierdzenie, że podziela argumentację zawartą w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji (por. wyroki Sądu Najwyższego z 9 marca 2006 r., I CSK 147/05, LEX nr 190753; z 16 lutego 2006 r., IV CK 380/05, niepubl.; z 8 października 1998 r., II CKN 923/97, OSNC 1999 Nr 3, poz. 60); z 27 marca 2012 r., III UK 75/11; z 14maja 2010 r., II CSK 545/09, z 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 i z 20 stycznia 2010 r., II PK 178/09,).

O prawidłowości zastosowania norm prawa materialnego należy rozstrzygać po stwierdzeniu, że nie miały miejsca uchybienia przy ustalaniu istotnych dla rozstrzygnięcia faktów, w pierwszej kolejności należy ocenić prawidłowość procedowania Sądu Okręgowego w tym zakresie. Wskazać przy tym należy, że Sąd odwoławczy, niezależnie od tego, czy prowadzi sam postępowanie dowodowe, czy jedynie weryfikuje ustalenia faktyczne dokonane przez sąd pierwszej instancji, ma obowiązek samodzielnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie. Jednakże – jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego – zarzut naruszenia art. 233 § 1k.p.c. może być uznany za zasadny jedynie w wypadku wykazania, że ocena materiału dowodowego jest rażąco wadliwa czy w sposób oczywisty błędna, dokonana z przekroczeniem granic swobodnego przekonania sędziowskiego, wyznaczonych w tym przepisie. Sąd drugiej instancji ocenia bowiem legalność oceny dokonanej przez Sąd Okręgowy, czyli bada czy zostały zachowane kryteria określone w art. 233 § 1k.p.c. Należy zatem mieć na uwadze, że – co do zasady – Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, dokonując wyboru określonych środków dowodowych. Jeżeli z danego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko wtedy gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, publ. Lex nr 53136; z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, publ. Lex nr 56096; z dnia 6 lipca 2005 r., III CK 3/05, Lex nr 180925).

Zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie mogły odnieść skutku, gdyż w większości prowadząc się kwestionowania wniosków jakie Sąd wyciągnął z przeprowadzonych dowodów.

Nie można zgodzić się z zarzutem, że powód nie wykazał, że złożone przez Nadleśnictwo deklaracje podatkowe dotyczyły nieruchomości, które zostały objęte umowami o ustanowienie służebności przesyłu. Powód wszak przedstawił oświadczenie głównego księgowego W. R. z dnia 18 listopada 2019 roku, znak (...), którego załącznikiem

jest tabelaryczne zestawienie powierzchni i stawek w rozbiu na poszczególne gminy (załącznik do pozwu wymieniony jako nr (...)) oraz dołączył do pozwu deklaracje podatkowe i ich korekty. Powód przed Sądem I Instancji nie kwestionował tych dowodów, ani nie zaprzeczał tożsamości spornych nieruchomości.

Istota pozostałych zarzutów sprowadza się do kwestionowania przeprowadzonej przez Sąd wykładni umowy o ustanowienie służebności przesyłu (dalej: umowy), co również jest przedmiotem zarzutów naruszenia prawa materialnego. Dlatego strony nie mogły w umowie cywilnoprawnej uregulować sposobu zadeklarowania podatku, jego rodzaju czy stawki. Naczelny Sąd Administracyjny wskazał: „Jest zasadą prawa, że strony zawierające umowę cywilnoprawną nie mogą zmienić prawa publicznego, do jakiego należy zaliczyć ustawę o podatku akcyzowym (ius publicum privatorum pactis mutari non potest)” (tak: wyrok NSA z dnia 6 maja 2015 r., sygn. akt I GSK 1680/13). Zatem nie należy od woli powoda ani pozwanego, jakie podatki gruntowe są należne od nieruchomości, o tym bowiem decyduje ustawa podatkowa i wykładające ją podmioty stosujące prawo. Nie jest możliwa umowna modyfikacja sposobu realizacji zobowiązań podatkowych, zaś samodzielne uregulowanie w drodze prywatnego kontraktu w tej dziedzinie byłoby bezzwzględnie nieważne na podstawie art. 58 § 1 k.c.

Zasadnie Sąd Okręgowy stwierdził, że to powód jest podatnikiem podatku gruntowego i na nim spoczywa obowiązek corocznego składania deklaracji podatkowych stosownie do obowiązujących przepisów prawa, zatem zadeklarowanie przez powoda podatku od nieruchomości nie było samowolne, jak to podnosi pozwany. Z orzecnictwa sądów administracyjnych wynika, iż za grunty znajdujące się pod infrastrukturą elektroenergetyczną, niezależnie od ich klasyfikacji w ewidencji gruntów i budynków, należy deklorować i uiszczać podatek od nieruchomości jak za grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (por. np. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 maja 2020 roku, sygn. akt II FSK 429/20, z dnia 19 maja 2020 roku, sygn. akt II FSK 2955/19). W uzasadnieniu wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 22 czerwca 2020 roku, sygn. akt II FSK 802/20 stwierdzono: „Zgodnie z podstawowym kryterium decydującym o zaliczeniu gruntu jako przedmiotu opodatkowania podatkiem od nieruchomości, rolnym czy też leśnym, jest jego klasyfikacja w ewidencji gruntów i budynków. To na podstawie danych zawartych w ewidencji gruntów i budynków organ podatków) wymierza odpowiedni podatek i tymi danymi jest związany. Od tej reguły istnieje wyjątek i jest nim okoliczność zajęcia gruntu na prowadzenie działalności gospodarczej (art. 2 ust. 2 u.p.o.l. oraz art. 1 ust. 1 ustawy o podatku leśnym). Grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako m.in. "Ls" (lasy) powinny zostać opodatkowane odpowiednio podatkiem leśnym chyba, że grunty te zostały zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej i wówczas podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości". Zob. też wyroki NSA : sygn. akt III FSK 2750/21, z dnia 23 lutego 2021 roku sygn. akt III FSK 2858/21, z dnia 2 marca 2021 roku, sygn. akt III FSK 2989/21, z dnia 3 marca 2021 roku, sygn. akt III FSK 3065/21.

Z jednolitego orzecnictwa wynika, inaczej niż podaje pozwana, że dla obowiązku podatkowego w podatku od nieruchomości nie ma znaczenia sklasyfikowane gruntu jako Ls (las) jeżeli w danym roku podatkowym spełnia przesłankę faktycznego zajęcia na prowadzenie działalności gospodarczej przez zakłady energetyczne (wykonanie sieci energetycznej). Z umowy stron wynika, że pozwany wykorzystuje nieruchomość powoda w sposób trwały dla potrzeb działalności gospodarczej. Pasy techniczne pod napowietrznymi liniami energetycznymi, które zostały wytyczone w związku z przebiegającymi przez las liniami energetycznymi są niezbędne do prowadzenia przesyłu energii. Nadto pozwany jest zobowiązany utrzymywać grunty leśne w sposób umożliwiający bezpieczne i bezawaryjne funkcjonowanie linii napowietrznych.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku o zmianie ustawy o podatkach lokalnych, ustawy o podatku rolnym i ustawy o podatku leśnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1588 ze zm.), miała charakter normatywny i wyłączyła spod pojęcia gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej grunty służące do przesyłu. Fakt ten jednak nie ma znaczenia dla oceny okresu, za który została złożona deklaracja (tj. dla roku 2018), albowiem zgodnie z art. 4 tej ustawy weszła ona w życie dopiero z dniem 1 stycznia 2019 roku, a więc zgodnie z zasadą lex retro non agit nie może mieć ona zastosowania w zakresie stanów faktycznych zaistniałych przed tą datą.

Sąd I Instancji trafnie nie dostrzegł w świetle § 6 ust. 7 umowy zaistnienia nadpłaty. Zgodnie z art. 72 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej za nadpłatę uważa się kwotę nadpłaconego lub nienależnie zapłaconego podatku. Zgodnie

z art. 74a ordynacji podatkowej co do zasady wysokość nadpłaty stwierdza organ podatkowy. Wydanie decyzji stwierdzającej nadpłatę dopiero aktualizuje uprawnienie pozwanego do domagania się zwrotu wypłaconego wcześniej nadleśnictwu wynagrodzenia. Dopóki nie została stwierdzona nadpłata podatku, należy domniemać prawidłowość deklaracji podatkowej, a żaden z organów nie dopatrył się nieprawidłowości w wymiarze podatku gruntowego od spornych nieruchomości.

Niezasadny jest zarzut naruszenia art. 487 § 2 k.c., co wynika z art. 39a ust. 2 ustawy o lasach zgodnie z którym wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej ustala się w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat ponoszonych przez Lasy Państwowe od części nieruchomości, z której korzystanie jest ograniczone w związku z obciążeniem tą służebnością. Ustawa ta nie przewiduje żadnych innych przesłanek wymagalności wynagrodzenia z tytułu służebności przesyłu na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych. Samo poniesienie podatku w określonej wysokości warunkuje bowiem tożsamą wysokość wynagrodzenia. Wobec powyższego ustawodawca w art. 39a ust. 2 ustawy o lasach dokonał ingerencji w swobodę kontraktową (*ius cogens*) i nie jest możliwe inne uregulowanie kwestii wynagrodzenia między powodem i pozwaną jak poprzez odniesienie do wartości faktycznie poniesionych podatków.

Bezskutecznie apelacja zarzuca naruszenie art. 357⁽¹⁾ k.c. przez nie odwołanie się do klauzuli nadzwyczajnej zmiany stosunków już ze względów formalnych. Z utrwalonego orzecznictwa sądowego i doktryny wynika, iż niemożliwe jest zgłoszenie żądania opartego na art. 357⁽¹⁾ k.c. jako zarzutu procesowego. Tak m.in. P. Machnikowski, w: E. Gniewek, P. Machnikowski, Kodeks cywilny, s. 662; R. Morek, w: K. Osajda (red.), Komentarz KC, kom. do art. 357 k.c. Orzecznictwo zgodnie stwierdza, że niemożliwe jest zgłoszenie takiego zarzutu k.c. — tak m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2011 roku, sygn. akt V CSK 420/10 oraz w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 11 września 1991 roku, sygn. akt III CZP 80/91.

Brak też podstaw prawnych do uznania zarzutu niezastosowania art. 5 k.c. Wszak powód zapłacił należny podatek w prawidłowej wysokości, co wynika z orzecznictwa NSA, które kształtowało się przez kilka lat i powinno być znane pozwanemu jako profesjonalnemu przedsiębiorcy.

Zasadnie Sąd Okręgowy uwzględnił również żądanie zapłaty odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych oraz żądanie rekompensaty za koszty odzyskiwania należności. Roszczenie te wynikają z ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 935). Przepisy tej ustawy stosuje się m.in., zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy, do transakcji handlowych, którymi wyłącznymi stronami są przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z 6 marca 2018 roku Prawo przedsiębiorców. W myśl art. 4 pkt 1 ustawy transakcja handlowa oznacza umowę, której przedmiotem jest odpłatna dostawa towaru lub odpłatne świadczenie usługi, jeżeli strony zawierają ją w związku z wykonywaną działalnością.

Wskazana ustawa stanowi implementację do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z 16 lutego 2011 roku w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych. Ustawę z 8 marca 2013 r. poprzedzała ustawa z 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Podobnie definiowała ona pojęcie transakcji handlowej. Na gruncie ustawy z 2003 r. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że przy przyjęciu, że celem ustawy jest szeroka ochrona wierzyciela pojęcie umów o świadczenie usług obejmuje także umowy o czasowe korzystanie z rzeczy, np. najmu, dzierżawy (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2015 r., V CSK 668/14, Lex nr 1797978). Należy także zwrócić uwagę na szerokie rozumienie pojęcia odpłatnego świadczenia usług na gruncie wskazanej dyrektywy. W wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 9 lipca 2020 r. (C-199/19) wskazano, że „(...) umowa, w ramach której świadczenie główne polega na odpłatnym oddaniu nieruchomości do czasowego korzystania, taka jak umowa najmu lokalu użytkowego, stanowi transakcję handlową prowadzącą do świadczenia usług w rozumieniu tego przepisu, pod warunkiem że transakcja ta następuje między przedsiębiorstwami lub między przedsiębiorstwami a organami publicznymi.”

Należy zatem przyjąć, że podobnie należy zakwalifikować ustanowienie służebności przesyłu, które stanowi jeden ze sposobów oddania nieruchomości do korzystania, a w konsekwencji uznać je za świadczenie usługi w rozumieniu

ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Wykładnia ta jest zbieżna ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w wyroku z dnia 22 lutego 2021 roku, sygn. akt I ACa 1286/20, który dodatkowo wskazał, że skoro w orzecznictwie sądów administracyjnych przyjmuje się, że grunty takie jak sporne zajęte są na prowadzenie działalności gospodarczej, to umowa służebności przesyłu ustanawiająca tego rodzaju użytek stanowi transakcję handlową w rozumieniu o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych.

W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny podziela w pełni argumenty Sądu I Instancji.

Mając na uwadze fakt zapłaty przez pozwanego dochodzonych roszczeń w znakomitej części, skutkujący ich wygaśnięciem – przy braku cofnięcia pozwu - zmieniono wyrok na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania za obie instancje orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. mając na uwadze spełnienie (prawie w całości) świadczenia przez pozwanego na etapie postępowania apelacyjnego, co przy prawidłowym działaniu pełnomocnika prowadzić powinno do cofnięcia pozwu w zakresie spełnionego świadczenia. Doprowadziłoby to do umorzenia postępowania i zasądzenia od pozwanego na rzecz strony Prokuraturii Generalnej RP kosztów postępowania za obie instancje. Niezrozumiała bierność pełnomocnika strony powodowej – mimo stosownego pytania ze strony przewodniczącego składu sądu – doprowadziła do oddalenia powództwa, co skutkuje uznaniem, że przegranym w sprawie jest strona powodowa i co do zasady to ona powinna jeszcze zapłacić koszty procesu pozwanemu. Wszak przepisy k.p.c. tj. art. 98 i n. nie przewidują możliwości zasądzenia na rzecz przegrywającego powoda kosztów procesu (por. uchwała Sądu Najwyższego z 26.02.2014r, III CZP 119/13, OSNCP 2015, nr 1, poz.1).

Jedynie przy cofnięciu pozwu prowadzącego do umorzenia postępowania utrwalone orzecznictwo stoi na stanowisku, że powodowi w takiej sytuacji przysługuje zwrot kosztów procesu.

Sąd uznał, że zaistniałej sytuacji procesowej obciążenie strony powodowej kosztami postępowania w obu instancjach byłoby niezgodne z zasadami słuszności, gdyż stanowisko pozwanego w sprawie okazało się bezzasadne, a spełnienie świadczenia dopiero po dwóch latach od wytoczenia powództwa nie zasługuje premię w postaci zwrotu kosztów procesu. Z tych względów orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

SSA Józef Wąsik